Educación Primaria

1º nivel

Programación didáctica

CEIP PLURILINGÜE ISIDRO PARGA PONDAL

CURSO: 2019 - 2020

INDICE

	Apartado	Páx.
1.	**Introdución e contextualización**	
2.	**Obxectivos xerais de Educación Primaria**	
3.	**Competencias Clave**	
4.	**Áreas**	
4.1	Lingua Castelá e Literatura	
4.2	Matemáticas	
4.3	Ciencias da Natureza	
4.4	Ciencias Sociais	
4.5	Valores Sociais e Cívicos	
4.6	Lingua Galega e Literatura	
5.	**Materiais e recursos didácticos**	
6.	**Procedementos e instrumentos de avaliación**	
7.	**Procedementos para avaliar a propia programación**	
8.	**Mínimos esixibles**	
9.	**Medidas de recuperación para alumnado con áreas pendentes**	
10.	**Medidas de atención á diversidade**	
11.	**Programación de educación en valores**	
12.	**Accións de contribución ao Proxecto Lector**	
13.	**Accións de contribución ao Plan TIC**	
14.	**Accións de contribución ao Proxecto Lingüístico**	
15.	**Accións de contribución ao Plan de Convivencia**	
16.	**Actividades Complementarias e Extraescolares**	

1. INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A programación, no contexto pedagóxico, é o conxunto de accións que transforman as intencións educativas mais xerais en propostas didácticas concretas que permiten acadar os obxectivos e as competencias propostas.

A continuación paso a presentar a programación docente para o alumnado de 1º nivel de Educación Primaria do colexio CEIP Plurilingüe Isidro Parga Pondal ubicado en Santa Cruz, concello de Oleiros. O grupo está composto por 49 alumnos/as distribuidos/as en dúas aulas de 24/25 alumnos/as.

Os/as profesores/as titores/as son:

- Josefa Fernández González (titora de 1ºB).
- Martiño Riera (titor de 1ºA)

Os/as mestres especialistas adscritos/as a este nivel de Educación Primaria para o presente curso 2017 – 2018 son:

- Mª Belén Suárez Carballo: L.Inglesa
- Alicia Arce : E.Plástica.
- José Luis: Música
- Carolina Calzada Quindós: especialista en Pedagoxía Terapéutica.
- Mª Soledad Alvarez López: especialista en Audición e Linguaxe.
- Manuel Sande Rey: Educación Física.
- Mª Esperanza García Pernas: Relixión católica.

O noso Centro está acollido á Rede de Centros Plurilíngües de Galicia e neste nivel educativo impártese Educación Plástica en lingua inglesa.

No primeiro curso hai alumnos/as con NEAE que son atendidos/as polas mestras especialistas en Pedagoxía Terapéutica e Audición e Linguaxe.

COORDINADORA de nivel: Josefa Fernández González .

2. OBXECTIVOS XERAIS DE EDUCACION PRIMARIA

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e as nenas as capacidades que lles permitan:

a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no contorno familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non discriminación de persoas con minusvalidez.
e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a castelá, e desenvolver hábitos de lectura.
f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas, e desenvolverse en situacións cotiás.
g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicalos ás situacións da súa vida cotiá.
h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura.
i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e a comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
l) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas, e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
m) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
n) Conocer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
ñ) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os contornos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
o) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

3. COMPETENCIAS CLAVE

INDICADORES E DESCRITORES DE 1ª E 2ª AVALIACIÓNS (algúns indicadores e descritores tamén na 3ª aval.)

COMPETENCIA	INDICADORES	DESCRITORES
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	Coidado do contorno ambiental e dos seres vivos	• Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso. • Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. • Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno. • Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
	Vida saudable	• Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. • Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
	A ciencia no día a día	• Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. • Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante. • Manexar os coñecementos sobre *ciencia e tecnoloxía* para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
	Manexo de elementos matemáticos	• Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto. • Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
	Razoamento lóxico e resolución de	• Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución

	problemas	de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia. • Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos. • Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.
Comunicación lingüística	Comprensión: oral e escrita	• Comprender o sentido dos textos escritos. • Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos... • Gozar coa lectura.
	Expresión: oral e escrita	• Expresar oralmente, de xeito ordenado e clara, calquera tipo de información. • Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos. • Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
	Normas de comunicación	• Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... • Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
	Comunicación noutras linguas	• Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. • Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. • Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. • Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.
Competencia dixital	Tecnoloxías da información	• Empregar distintas fontes para a busca de información. • Seleccionar o uso das distintas

		fontes segundo a súa fiabilidade. • Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
	Comunicación audiovisual	• Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. • Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	• Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. • Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. • Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.
Conciencia e expresións culturais	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	• Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial. • Valorar a interculturalidadd como unha fonte de riqueza persoal e cultural. • Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
	Expresión cultural e artística	• Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos. • Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián. • Elaborar traballos con sentido estético.
Competencias sociais e cívicas	Educación cívica e constitucional	• Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola. • Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.
	Relación cos demais	• Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.

		• Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos. • Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
	Compromiso social	• Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. • Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. • Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. • Involucrarse ou promover accións cun fin social.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	Autonomía persoal	• Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. • Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. • Ser constante no traballo superando as dificultades. • Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderado	• Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. • Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades propias. • Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
	Creatividade	• Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. • Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. • Encontrar posibilidades no contorno que outros non aprecian.
	Emprendimiento	• Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. • Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

		• Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos. • Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
Aprender a aprender	Perfil de aprendiz	• Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas... • Desenvolver as distintas intelixencias múltiples. • Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. • Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular o pensamento	• Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... • Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos
	Planificación e avaliación da aprendizaxe	• Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe. • Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios. • Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. • Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

4. ÁREAS

4.1 ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE LINGUA CASTELÁ AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar, interpretar e expresar con claridade situacións cotiás que conteñan elementos matemáticos. Ofrece a posibilidade de usar a actividade matemática en contextos variados empregando a linguaxe como instrumento para comunicarse e expresarse.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente na área de Lingua Castelá serán:

- Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Manexar os coñecementos sobre o funcionamento dos obxectos e aparatos para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas. Trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas no uso da linguaxe. Será unha prioridade dotar o alumnado de estratexias que favoreza unha correcta aprendizaxe e que lle asegure un manexo efectivo nas situacións cotiás e en diferentes contextos nos que se encontre.

Os descritores que utilizaremos na área de Lingua Castelá e Literatura serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor.
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilizalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento.

Na área de Lingua Castelá e Literatura adestraremos os seguintes descritores:
- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través das diferentes áreas podemos coñecer o mundo no que vivimos, o contorno que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente desde a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia na área de Lingua Castelá e Literatura son:
- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Lingua Castelá e Literatura permítenos desenvolver actitudes e valores que nos axudarán a desenvolvernos na sociedade en que vivimos. Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un destes descritores:
- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e na resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.

- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto polos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma de acordo con aquilo que consideramos. Dende todas as áreas se ve a necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia na área de Lingua Castelá e Literatura son:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A área de Lingua Castelá e Literatura esixe un proceso de ensino-aprendizaxe activo. O enfoque comunicativo radica na necesidade de empregar a lingua. Será necesario iniciar ao alumnado no adestramento de diferentes habilidades de emprendemento como forma de consolidar distintas ferramentas para comunicarse.

Neste caso, os descritores a adestrar na área de Lingua Castelá e Literatura son:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades cos coñecementos previos da unidade.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

CONCRECIÓN CURRICULAR (tendo en conta a educación presencial no primeiro e segundo trimestre e non presencial do terceiro trimestre debido o estado de alarma)

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR				
• a • c • d • e	B1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; escoita; respecto á quenda de palabra; respecto polos sentimentos dos e das demais.	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando a quenda de palabra.	LCB1.1.1. Expresa de forma global sentimentos, vivencias e emocións propias.	• CCL • CSC • CAA
			LCB1.1.2. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita e respecta a quenda de palabras.	• CCL • CAA • CSC
• b • e	B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais, especialmente xestos e ton de voz que complementen o significado da mensaxe.	B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala na produción propia	LCB1.2.1. Integra de xeito global os recursos básicos verbais e non verbais para comunicarse oralmente.	• CCL • CSC
• a • b • e	B1.3. Participación en situación de comunicación de aula, espontáneas ou dirixidas, organizando, de forma xeral, o discurso.	B1.3. Expresarse e comunicarse de forma oral e con certa coherencia para satisfacer as necesidades de comunicación en diferentes situacións de aula.	LCB1.3.1. Participa activamente en diversas situacións de comunicación: diálogos, exposicións orais moi guiadas, con axuda, cando cumpra, de tecnologías da información e a comunicación.	• CCL • CD • CAA • CSC • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• b • e	B1.4. Interese pola ampliación de vocabulario.	B1.4. Ampliar o vocabulario a partir das experiencias de aula.	LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario adecuado á súa idade.	• CCL
• b • d • e • i	B1.5. Comprensión global de textos orais de diversa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos) e á súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) e procedentes de diversas fontes.	B1.5. Comprender o sentido global dun texto oral. Identificar información relevante.	LCB1.5.1. Comprende o sentido global de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social.	• CCL • CAA
• b • d • e • i	B1.6. Valoración dos medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	B1.6. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	LCB1.6.1. Identifica as ideas xerais en reportaxes audiovisual sobre temas do seu interese.	• CCE • CAA
• b • e	B1.7. Audición e reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	B1.7. Reproducir textos orais próximos aos seus gustos e intereses.	LCB1.7.1. Canta cancións, conta e recita pequenos contos e poemas.	• CCL • CAA • CCEC
• b • e	B1.9. Produción de textos orais breves e sinxelos próximos aos seus gustos e intereses.	B1.9 Expresarse de forma oral en diferentes situacións con vocabulario adecuado e unha secuencia coherente.	LCB1.9.1. Narra situacións e experiencias persoais sinxelas.	• CCL • CSIEE
			LCB1.9.2. Describe, de forma sinxela, persoas, animais obxectos e lugares seguindo unha orde: de arriba a abaixo; de abaixo a arriba….	CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB1.9.3. Utilizar correctamente expresións para situar e ordenar as rutinas: antes, despois, pola mañá, pola noite…	• CCL
• a • d • e • m	B1.10. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	B1.10. Usar unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LCB1.10.1. Usa unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas	• CCL • CSC
• a • b • e	B1.11. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar e preguntar.	B1.11. Utilizar de forma efectiva a linguaxe oral: escoitar e preguntar.	LCB1.11.1. Pide axuda para a realización de tarefas de distinta índole.	• CCL • CAA • CSC • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER				
• b • e	B2.1. Lectura de distintos tipos de textos adaptados á súa idade.	B2.1. Ler en voz alta diferentes tipos de textos infantís breves e sinxelos.	LCB2.1.1. Le con pronunciación e entoación adecuada, textos sinxelos, de variada tipoloxía, breves e adaptados á súa idade.	• CCL
• b • e	B2.2. Inicio ás estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións moi redundantes.	B2.2. Anticipar o contido de textos do ámbito escolar e social adecuados ao seu nivel.	LCB2.2.1. Relaciona a información que achega o título e as ilustracións co tema do texto.	• CCL • CSC
• e	B2.3. Comprensión de textos de diversa tipoloxía adecuados á súa idade.	B2.3. Comprender a funcionalidade de diferentes tipoloxía textuais, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) adaptados a súa idade.	LCB2.3.1. Recoñece a funcionalidade de determinadas tipoloxía textuais: carteis, anuncios, avisos, receitas, normas, instrucións …	• CCL • CAA
• b • e	B2.4. Lectura de diferentes textos como fonte de información e de lecer.	B2.4. Mostrar interese e gusto pola lectura.	LCB2.4.1 Expresa o gusto pola lectura como fonte de lecer.	• CCL
			LCB2.4.2 Explica, de forma sinxela, as súas preferencias lectoras.	• CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• a • b • e	B2.6. Iniciación á creación da biblioteca persoal.	B2.6. Mostrar interese por ter unha biblioteca propia.	LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	• CCL • CSC
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR				
• e	B3.1. Recoñecemento e utilización de recursos gráficos na comunicación escrita.	B3.1. Interiorizar e utilizar as normas básicas de escritura e os aspectos gráficos	LCB3.1.1. Relaciona os códigos oral e escrito: discrimina sons nas palabras consolida aspectos grafomotores e grafías da lingua castelá en palabras significativas.	• CCL
			LCB3.1.2 Identifica diferentes tipos de texto escrito: listas, receitas, poesía, narracións …	• CCL
• e	B3.2. Uso de elementos lingüísticos e non lingüísticos na comunicación escrita.	B3.2. Relacionar códigos verbais e non verbais.	LCB3.2.1. Ilustra de forma creativa os seus escritos con ilustracións redundantes	• CCL
• b • e	B3.3. Utiliza estratexias para a produción de textos: planificación, identificación da función, textualización, revisión e reescritura. B3.4 Produción de textos segundo o plan de escritura.	B3.3. Planificar e producir, con axuda, diferentes tipos de textos atendendo ao seu formato (descritivos, narrativos, dialogados) e intencionalidade comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) e coida a presentación.	LCB3.3.1. Escribe, con axuda, en diferentes soportes, textos moi sinxelos propios do ámbito escolar e social: listas, notas, normas, felicitacións, instrucións, contos, anécdotas…	• CCL • CD • CAA

			LCB3.3.2. Presenta os seus escritos con limpeza, evitando riscaduras.	• CCL • CAA
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
	B4.1. A palabra. Iniciación á orde alfabética. Recoñecemento das características e uso das diferentes clases de palabras. Xénero e número do nome. Tempos verbais.	B4.1. Aplicar os coñecementos gramáticos básicos sobre a estrutura da lingua.	LCB4.1.2. Recoñece o alfabeto e iníciase na orde alfabética.	• CCL
			LCB4.1.3. Distingue nome e adxectivo en palabras significativas.	CCL
			LCB4.1.4. Distingue xénero e número en palabras habituais.	CCL
			LCB4.1.5. Utiliza adecuadamente os artigos nos textos orais e escritos	• CCL
• b • e	B4.2. Vocabulario. Aumentativos e diminutivos.	B4.2. Mellorar o coñecemento da lingua e sistematizar a adquisición de vocabulario.	LCB4.2.3. Utiliza diminutivos e aumentativos, en textos orais e escritos.	• CCL
• b • e	B4.3. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Signos de puntuación.	B4.3. Aplicar os coñecementos básicos sobre as regras ortográficas para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.3.1. Utiliza de forma correcta os signos de puntuación e as normas ortográficas propias do nivel e aplícaas á escritura de textos significativos sinxelos e seguindo modelos.	• CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• e	B4.4. Recoñecemento e observación reflexiva dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado.	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.1. Forma e ordena correctamente oracións simples para compoñer textos sinxelos.	• CCL
• e • i	B4.5. Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao alcance e propios da súa idade.	B4.5. Utilizar programas e aplicacións educativas dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	LCB4.5.1. Utiliza de maneira guiada, distintos programas e aplicacións educativos dixitais como ferramenta de aprendizaxe.	• CCL • CD • CAA
• d • e • o	B4.6. Identificación de similitudes e diferentas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.6. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada	LCB4.6.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	• CCL • CSC
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
• d • e	B5.1. Coñecemento e lectura guiada de contos tradicionais: marabillosos, de fórmulas, de animais,...	B5.1. Apreciar o valor dos textos literarios sinxelos e utilizar a lectura como fonte de gozo e información.	LCB5.1.1. Identifica sinxelos textos propios da literatura infantil: contos, poesías, cómics, adiviñas…	• CCL
• b • e	B5.2. Valoración dos textos literarios como fonte de gozo persoal.	B5.2. Gozar da escoita de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos	LCB5.2.1. Gozo da escoita de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos.	• CL • CCEC
			LCB5.2.2. Interpreta, intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións).	• CL • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• b • e	B5.3. Uso da biblioteca de aula como fonte de información e lecer.	B5.3. Coñecer o funcionamento da biblioteca de aula.	LCB5.3.1. Utiliza de forma guiada a biblioteca de aula como fonte de información e lecer.	• CL • CAA
• b • d • e	B5.4. Recreación e composición de textos literarios: contos, poemas, adiviñas.	B5.4. Reproducir, con axuda, a partir de modelos dados, textos literarios sinxelos: contos, poemas e adiviñas.	LCB5.4.1. Recrea de maneira individual e cooperativa, sinxelos textos literarios (contos, poemas..) a partir de pautas ou modelos dados.	• CL • CAA • CCEC
• d • e • o	B5.5. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal	B5.5. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lengua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal	LCB5.5.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	• CCL • CSC • CCEC

METODOLOXÍA

Os métodos utilizados deben enfocarse á posibilitar a realización de tarefas que o alumnado deba resolver facendo uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos, destrezas, actitudes e valores. O traballo por proxectos resulta especialmente relevante para a aprendizaxe por competencias pois permite aplicar a contextos da vida real ou verosímiles as aprendizaxes realizadas, e motiva para aprender máis ao xerar nos nenos e nenas a curiosidade e a necesidade de adquirir novos coñecementos, destrezas, actitudes e valores na resolución do proxecto.

A integración das TIC debe orientar a aprendizaxe da lingua cara á mellora dos usos comunicativos. O uso das TIC nas actividades de ensino aprendizaxe debe darse no marco de proxectos de comunicación, inscritos en situacións reais, que teñan sentido para o alumnado e cuxa finalidade sexa a produción e a comprensión de textos reais tanto de carácter oral como escrito.

Así mesmo, nas decisións metodolóxicas teremos en conta a atención á diversidade e a consideración dos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo que posibiliten a resolución conxunta das tarefas, e potencien a inclusión do alumnado.

En canto á avaliación, é recomendable a utilización de diferentes técnicas como debates, solución de problemas contextualizados e probas específicas.

A implicación das familias no proceso de ensino-aprendizaxe é un factor a potenciar, xa que o proceso de ensino-aprendizaxe competencial dáse tanto desde os ámbitos formais coma nos informais e non formais. A súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo dos nenos e nenas nas linguas que vaian adquirindo ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilicen. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender na escola. Evitarase a repetición de contidos naqueles aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura, ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos.

4. 2 ÁREA DE MATEMÁTICAS

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE MATEMÁTICAS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

Os obxectivos curriculares de área así como os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe cobren os aspectos básicos desta competencia no uso de elementos matemáticos e resolución de problemas así como de comprensión e aplicación dos métodos científicos.
Engadiremos algúns aspectos que os complementen, como pode ser o coidado do medio ambiente para adestrar a boa xestión de recursos materiais e hábitos saudables.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente na área de Matemáticas serán:
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Identificar e manipular elementos matemáticos en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas loxicomatemáticos.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A expresión oral, a expresión e a comprensión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas, pois son parte dos aspectos competencias transversais.
De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.
A comprensión é fundamental para o desenvolvemento de calquera área e mais concretamente para a comprensión dos enunciados dos problemas polo que debemos adestrala de forma explícita e sistemática.

Os descritores que utilizaremos na área de Matemáticas serán:
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor.
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre as estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.

Competencia dixital

É necesario traballar as TICs de xeito transversal en todas as áreas. Resulta evidente a importancias destas ferramentas na adquisición de coñecementos en todas as materias e idades.
Na área de Matemáticas adestraremos os seguintes descritores:
- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Desde a área de Matemáticas podemos contribuír ao adestramento desta competencia desde a interculturalidade e o respecto polas pensamentos e opinións diferentes e a expresión artística con sentido estético na realización de traballos.
Os descritores que adestraremos nesta competencia nesta área son:
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

As competencias sociais e cívicas consideran a comprensión e a aplicación de dereitos e deberes das persoas nun Estado democrático. Traballar cos compañeiros, convivir, compartir coñecemento, participar na xestión do grupo, propoñer, colaborar… son aspectos desta competencia que podemos adestrar desde esta área. Para iso empregaremos os seguintes descritores:
- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e na resolución de conflitos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto polos distintos ritmos e potencialidades.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma. Esta competencia é especialmente relevante na área de Matemáticas que ten como finalidade serrar procesos de pensamento eficaces para a resolución de problemas.
Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia na área de Lingua Castelá e Literatura son:
- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Planificar os recursos necesario e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Desenvolver a autonomía persoal, o liderazgo na xestión de grupos de traballo, ademais de estimular a creatividade son aspectos abordables desde calquera área no traballo diario e mediante a proposta de traballo en grupos. Tamén debemos promover o adestramento de habilidades emprendedoras no deseño de tarefas que faciliten a xestión de recursos materiais e persoais.

Neste caso, os descritores a adestrar na área de Matemáticas son:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades cos coñecementos previos da unidade.
- Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas e proxectos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

CONCRECIÓN CURRICULAR

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS				
• g • e	B1.1. Expresión verbal do proceso de razoamento da resolución dun problema sinxelo.	B1.1. Expresar verbalmente de forma sinxela o proceso seguido na resolución dun problema.	MTB1.1.1. Comunica verbalmente de forma sinxela o proceso seguido na resolución dun problema simple de matemáticas ou en contextos da realidade.	• CMCT • CCL
• g • b	B1.2. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	B1.2. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais polo traballo matemático ben feito.	MTB1.2.1. Desenvolve e amosa actitudes adecuadas para o traballo limpo, claro e ordenado no caderno e en calquera aspecto a traballar na área de Matemáticas.	• CMCT • CAA
• g • i	B1.3. Utilización guiada de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe.	B1.3. Iniciarse na utilización dos medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe coa axuda guiada do mestre ou da mestra.	MTB1.3.1. Manifesta interese na utilización dos medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe.	• CMCT • CD • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 2. NÚMEROS				
• e • g	B2.1. Números naturais ata o 99. B2.2. Nome e grafía dos números ata o 99. B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades e decenas. B2.4. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. B2.5. Identifica o número anterior e o seguinte a un dado. B2.6. Identifica o número maior, o menor e o igual a un dado.	B2.1. Ler, escribir e ordenar números enteiros utilizando razoamentos apropiados.	MTB2.1.1. Le, escribe, ordena e recoñece anterior e posterior nos números ata o 99.	• CMCT • CCL
			MTB2.1.2. Identifica o valor de posición das cifras en situacións e contextos reais	• CMCT • CCL
• b • e	B2.7. Identifica os números ordinais do 1º ao 10º. B2.8. Utilización e relación dos números ordinais. Comparación de números. B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades e decenas.	B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	MTB2.2.1. Utiliza os números ordinais, ata o décimo, en contextos reais.	• CMCT
			MTB2.2.2. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 99.	• CMCT • CAA • CCL
			MTB2.2.3. Descompón e compón números naturais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	• CMCT
			MTB2.2.4. Ordena números enteiros e represéntaos na recta numérica.	• CMCT

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• b • g	B2.9. Iniciación no desenvolvemento de estratexias persoais de cálculo mental. B2.10. Gusto pola presentación ordenada e limpa dos cálculos e dos resultados. B2.11. Cálculo de sumas e restas. B2.12. Utilización en situacións familiares da suma para xuntar ou engadir e da resta para separar ou quitar.	B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, en situación de resolución de problemas.	MTB2.3.1. Realiza cálculos numéricos básicos coa operación de suma na resolución de problemas contextualizados.	• CMCT
			MTB2.3.2. Realiza cálculos numéricos básicos coa operación de suma (con e sen levadas) e resta (sen levadas) na resolución de problemas contextualizados.	• CMCT
			MTB2.3.3. Emprega procedementos diversos na realización de cálculos numéricos básicos.	• CMCT
• b • g	B2.13. Resolución de problemas da vida cotiá.	B2.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados.	• CMCT • CAA
			MTB2.4.2. Iníciase na reflexión sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: facendo cálculo mental, revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	• CMCT • CAA • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 3. MEDIDA				
• g	B3.1. Medición con instrumentos e estratexias non convencionais. B3.2. Estimación de resultados de medidas (distancias, tamaños, pesos, capacidades...) en contextos familiares.	B3.1. Utilizar o palmo, o paso e o pé para realizar medidas e estimacións.	MTB3.1.1. Realiza medicións co palmo, o paso, o pé e a regra.	• CMCT
		B3.2. Comparar e identificar cal é o obxecto de maior peso, por estimación e/ou utilizando a balanza.	MTB3.2.1. Realiza comparacións de peso entre dous obxectos de uso habitual.	• CMCT
		B3.3. Comparar e identificar cal é o recipiente de maior capacidade, por estimación.	MTB3.3.1. Compara e identifica cal é o recipiente de maior capacidade.	• CMCT
• g	B3.7. Resolución de problemas de medida.	B3.6. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB3.6.1. Resolve problemas sinxelos de medida.	• CMCT • CAA
			MTB3.6.2. Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas e as unidades dos resultados.	• CMCT • CAA • CSIEE

<table>
<tr><th>Obxectivos</th><th>Contidos</th><th>Criterios de avaliación</th><th>Estándares de aprendizaxe</th><th>Competencias clave</th></tr>
<tr><td colspan="5">BLOQUE 4. XEOMETRÍA</td></tr>
<tr><td rowspan="2">• b
• e
• g</td><td rowspan="2">B4.1. Interpretación de representacións espaciais sinxelas en situacións da vida cotiá.

B4.2. Descrición de posicións e movementos, en relación a un mesmo e a outros puntos de referencia.

B4.3. Interese e curiosidade pola identificación das formas e dos seus elementos característicos.

B4.4. Confianza nas propias posibilidades; curiosidade, interese e constancia na busca de solucións.

B4.5. Uso do vocabulario xeométrico para describir itinerarios: liñas abertas e pechadas; rectas e curvas.

B4.6. Busca de elementos de regularidade en figuras e corpos a partir da manipulación de obxectos.</td><td rowspan="2">B4.1. Interpretar representacións espaciais sinxelas realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares.</td><td>MTB4.1.1. Describe a situación dun obxecto do espazo próximo en relación a un mesmo utilizando os conceptos de: interior-exterior, esquerda-dereita, diante-detrás, arriba -abaixo, preto-lonxe e próximo-afastado.</td><td>• CMCT
• CAA
• CCL</td></tr>
<tr><td>MTB4.1.2. Describe a situación dun obxecto do espazo próximo en relación a outros puntos de referencia utilizando os conceptos de esquerda-dereita, diante-detrás, arriba-abaixo, preto-lonxe e próximo-afastado.
Diferencia liñas rectas, curvas, abertas e pechadas.</td><td>• CMCT
• CAA
• CCL</td></tr>
</table>

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• b • g	B4.7. Formas planas e espaciais: clasificación de figuras planas.	B4.2. Coñecer as figuras planas básicas: cadrado, círculo, rectángulo e triángulo.	MTB4.2.1. Recoñece formas rectangulares, cadradas, triangulares e circulares en obxectos do contorno inmediato.	• CMCT • CAA
• b • g	B4.8. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá.	B4.3. Identificar, resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB4.3.1. Resolve problemas xeométricos sinxelos que impliquen dominio dos contidos traballados.	• CMCT • CAA
			MTB4.3.2. Iníciase na reflexión sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	• CMCT • CAA • CSIEE
BLOQUE 5. ESTATÍSTICA E PROBABILIDADE				
• b • g	B5.1. Recollida e clasificación de datos.	B5.1. Recoller e rexistrar unha información que se poida cuantificar, utilizando algúns recursos sinxelos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais… comunicando a información.	MTB5.1.1.Rexistra e interpreta datos sinxelos en representacións gráficas básicas.	• CMCT • CAA

			MTB5.1.2. Resolve sinxelos problemas en que interveña a lectura de gráficos (barras e táboas de dobre entrada).	• CMCT • CAA

METODOLOXÍA

Potenciarase un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe fundamentada en competencias.

A selección dos contidos e as metodoloxías activas e contextualizadas deben asegurar o desenvolvemento das competencias clave ao longo de toda a etapa.

Os métodos utilizados deben partir da perspectiva do profesorado como persoal orientador, promotor e facilitador do desenvolvemento competencial no alumnado; ademais, deben enfocarse á realización de tarefas ou situacións-problema nas que o alumnado debe resolver facendo uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos matemáticos, destrezas, actitudes e valores. Así mesmo, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo, terase en conta a atención á diversidade e o respecto polos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe.

As estruturas de aprendizaxe cooperativa posibilitarán a resolución conxunta das tarefas e dos problemas, e potenciarán a inclusión do alumnado.

Resulta fundamental a motivación por aprender nos alumnos e nas alumnas, polo que deberemos xerar neles e nelas a curiosidade e a necesidade de adquirir e aplicar coñecementos, destrezas, actitudes e valores.

O traballo por proxectos axudaralle ao alumnado a organizar o seu pensamento favorecendo nel a reflexión, a crítica, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora a través dun proceso no que cada un asume a responsabilidade da súa aprendizaxe, aplicando os seus coñecementos e habilidades a proxectos reais. Aplicaremos diferentes técnicas para a avaliación do desempeño do alumnado como por exemplo o porfolio, mapas mentais, diarios, debates, probas específicas, solución de problemas…

Elaboraremos diferentes tipos de materiais, adaptados aos distintos niveis e aos diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas, co obxecto de atender a diversidade na aula e personalizar os procesos de construción das aprendizaxes. Débese potenciar o uso dunha variedade de materiais e recursos, considerando especialmente a integración das tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de ensino-aprendizaxe que permiten o acceso a recursos virtuais.

Tentaremos potenciar a implicación das familias no proceso de ensino-aprendizaxe. A súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

4.3 ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar elementos e razoamentos matemáticos para resolver problemas provenientes de situacións cotiás partindo do coñecemento dun mesmo, da natureza e da interacción cos outros. Así mesmo, incorpora a aplicación dalgunhas nocións, conceptos científicos e técnicos coa posibilidade real de utilizar a actividade matemática en contextos variados aos que se ten que enfrontar o propio alumno.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente en Ciencias da Natureza serán:

- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto a alimentación e o exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Manexar os coñecementos sobre o funcionamento dos obxectos e aparatos para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.

Trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas no uso da linguaxe. Será unha prioridade dotar o alumnado de estratexias que favoreza unha correcta aprendizaxe e que lle asegure un manexo efectivo nas situacións cotiás e en diferentes contextos nos que se encontre.

Os descritores que utilizaremos na área de Ciencias da Natureza serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.

- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,…
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilizalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento.

Na área de Ciencias da Natureza adestraremos os seguintes descritores:
- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través das diferentes áreas podemos coñecer o mundo no que vivimos, o contorno que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente desde a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia en Ciencias da Natureza son:
- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

As competencias sociais e cívicas encerran a comprensión e a aplicación de dereitos e deberes dos cidadáns nun Estado democrático. Traballar cos compañeiros, convivir, compartir coñecemento, participar na xestión do grupo, propoñer, colaborar... son aspectos desta competencia que podemos adestrar.

Na área de Ciencias da Natureza adestraremos estes descritores:
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma de acordo con aquilo que consideramos. Dende todas as áreas se ve a

necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia en Ciencias da Natureza serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Desenvolver a autonomía persoal, o liderado na xestión de grupos de traballo e estimular a creatividade son aspectos doadamente abordables desde calquera área no traballo diario e mediante a proposta de traballo en grupos colaboradores. Ademais podemos promover o adestramento de habilidades propiamente emprendedoras no deseño de tarefas que permitan a xestión de recursos materiais e persoais.

Neste caso, os descritores a adestrar en Ciencias da Natureza serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

CONCRECIÓN CURRICULAR

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA				
• b • e • h • i • j	B1.1. Iniciación á actividade científica. B1.2. Realización de proxectos con guía na súa estrutura e presentación de resultados. B1.3. Busca guiada de información na internet e noutros soportes. B1.4. Elaboración guiada de textos escritos básicos, murais, paneis, esquemas ou presentacións para recoller conclusións.	B1.1. Buscar, seleccionar información de forma guiada e comunicar os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.1. Busca e selecciona información de forma guiada e comunica o resultado de forma oral e escrita, de maneira limpa, clara e ordenada, en diferentes soportes.	• CAA • CCL • CMCCT • CSIEE • CCEC • CD
			CNB1.1.2. Manifesta certa autonomía na observación e na planificación de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	• CCL • CAA • CSC
• a • b • c • m	B1.5. O traballo cooperativo. B1.6. Iniciación ás técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo intelectual. B1.7. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade.	B1.2. Traballar de forma cooperativa, respectando os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.	CNB1.2.1. Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo e respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.	• CAA • CMCCT • CSC • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE				
• a • b • e	B2.1. Identificación do home e da Muller como seres vivos. B2.2. Comparación con outros seres vivos.	B2.1. Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando a diversidade.	CNB2.1.1. Identifica semellanzas e diferentas entre as persoas valorando a diversidade.	• CMCCT • CSC
			CNB2.1.2. Recoñece partes do propio corpo.	• CMCCT • CSC
• d • h • k • m	B2.3. Observación de igualdades e diferenzas entre as persoas. B2.4. Identificación das partes do corpo humano. B2.5. Identificación e verbalización de emocións (medo, tristura, enfado, ledicia) e sentimentos propios e alleos.		CNB2.1.3. Verbaliza e comparte emocións e sentimentos propios e alleos.	• CMCCT • CCL • CSC
• a • b • d • h • k • m	B2.6. Hábitos que inflúen nunha vida saudable: alimentación variada e equilibrada, a hixiene persoal, o exercicio físico regulado, o descanso e a adecuada utilización do tempo de lecer.	B2.2. Coñecer e valorar a relación entre o benestar e a práctica de determinados hábitos: a hixiene persoal, a alimentación variada, o exercicio físico regulado sen excesos ou o descanso diario.	CNB2.2.1. Relaciona a vida saudable cunha alimentación adecuada.	• CMCCT • CSC
			CNB2.2.2. Relaciona o exercicio físico, os hábitos de hixiene e o tempo de lecer coa propia saúde.	• CMCCT • CSC
• b • c • e • g	B2.7. Identificación de alimentos diarios necesarios. B2.8. Análise e costumes na alimentación diaria.	B2.3. Deseñar, de forma colectiva, un menú semanal de merendas saudables para o recreo.	CNB2.3.1. Analiza os seus costumes na alimentación diaria e aplica o menú semanal de merendas na escola.	• CMCCT • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		BLOQUE 3. OS SERES VIVOS		
• e • h • l	B3.1. Os seres vivos: as plantas e os animais. B3.2. Identificación das características e dos comportamentos de animais e plantas para adaptarse ao seu medio.	B3.1. Identificar e explicar en iferentes soportes, as principias características das plantas e dos animais.	CNB3.1.1. Explica as principais diferenzas entre plantas e animais empregando diferentes soportes.	• CMCCT • CCL
			CNB3.1.2. Identifica e describe, con criterios elementais, animais e plantas do seu contorno.	• CMCCT • CCL • CSC
			CNB3.1.3. Amosa condutas de respecto e coidado cara aos seres vivos.	• CMCCT
• a • b • c • e • h • i • j • l • m • o	B3.3. Observación e identificación de animais e plantas do contorno. B3.4. Clasificación e rexistro dos seres vivos do contorno segundo criterios observables e variados empregando diferentes soportes. B3.5. Valoración da responsabilidade no coidado de plantas e animais domésticos e do contorno.	B3.2. Observar e identificar, de maneira elemental e en equipo, algún ser vivo no seu medio natural ou na aula e comunicar de xeito oral e escrito os resultados, empreñando diferentes soportes.	CNB3.2.1. Recolle datos a partir da súa observación e comunícaos empreñando diferentes soportes.	• CMCCT • CCL • CAA • CSIEE • CD

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA				
• a • b • e • h	B4.1. Tarefas de redución, reutilización e reciclaxe na escola e no seu contorno próximo. B4.2. Uso responsable da auga na vida cotiá. B4.3. Identificación do ruído como unha forma de contaminación acústica e de fontes sonoras do contorno próximo.	B4.1. Adoptar medidas de protección ambiental e poñelas en práctica na escola.	CNB4.1.1. Reduce, reutiliza e recicla obxectos na escola.	• CMCCT • CSC • CSIEE
			CNB4.1.2. Identifica e adopta medidas de uso responsable da auga na escola.	• CMCCT • CSC
• b • g • h	B4.4. Exploración de materiais e obxectos do contorno para identificar propiedades físicas observables (cor, dureza, olor, sabor e textura) e a súa utilidade.	B4.2. Experimentar e manipular instrumentos e obxectos sinxelos de uso cotián identificando algunhas propiedades físicas.	CNB4.2.1. Identifica cor, dureza, olor, sabor e textura en materiais e obxectos de uso cotián.	• CMCCT

METODOLOXÍA

Os contidos da área de Ciencias da Natureza están interrelacionados cos doutras áreas polo que se potenciará un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe baseada en competencias. Fomentarase a estreita colaboración entre o profesorado no desenvolvemento curricular e na transmisión de información sobre as aprendizaxes do alumnado.

Os contidos serán traballados na aula arredor da realización de tarefas integradas que faciliten a contextualización de aprendizaxes, proxectos, pequenas investigación no medio, actividades de experimentación,resolución de problemas e realización de debates sobre temas de actualidade.

A aprendizaxe cooperativa posibilitará a resolución conxunta de tarefas, proxectos e investigación, fomentará hábitos de traballo en equipo,a resolución pacífica de conflitos e potenciará unha adecuada atención á diversidade.

Aplicaránse variedade de materiais e recursos para a avaliación do desempeño do alumnado (debates, xornais, probas, observación directa, resolución de problemas,…).

Potenciarase a variedade de materiais e recursos considerando especialmente a integración das tecnoloxías da información e da comunicación no proceso ensino aprendizaxe.

4.4 ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar elementos e razoamentos matemáticos para resolver problemas provenientes de situacións cotiás partindo do coñecemento dun mesmo, da natureza e da interacción cos outros. Así mesmo, incorpora a aplicación dalgunhas nocións, conceptos científicos e técnicos coa posibilidade real de utilizar a actividade matemática en contextos variados aos que se ten que enfrontar o propio alumno.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente en Ciencias Sociais serán:
- Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto a alimentación e o exercicio físico.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social sobre a estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
- Manexar os coñecementos sobre o funcionamento dos obxectos e aparatos para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos....) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.

Trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas no uso da linguaxe. Será unha prioridade dotar o alumnado de estratexias que favoreza unha correcta aprendizaxe e que lle asegure un manexo efectivo nas situacións cotiás e en diferentes contextos nos que se encontre.

Os descritores que utilizaremos en Ciencias Sociais serán:
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.

- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilizalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento.

Na área de Ciencias Sociais adestraremos os seguintes descritores:
- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través das diferentes áreas podemos coñecer o mundo no que vivimos, o contorno que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente desde a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia en Ciencias Sociais son:
- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

As competencias sociais e cívicas encerran a comprensión e a aplicación de dereitos e deberes dos cidadáns nun Estado democrático. Traballar cos compañeiros, convivir, compartir coñecemento, participar na xestión do grupo, propoñer, colaborar... son aspectos desta competencia que podemos adestrar.

Na área de Ciencias Sociais adestraremos estes descritores:
- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Identificar as implicacións que ten vivir nun estado social e democrático de Dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.

- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.

Competencias sociais e cívicas

As competencias sociais e cívicas encerran a comprensión e a aplicación de dereitos e deberes dos cidadáns nun Estado democrático. Traballar cos compañeiros, convivir, compartir coñecemento, participar na xestión do grupo, propoñer, colaborar... son aspectos desta competencia que podemos adestrar.

Neste caso, os descritores a adestrar na área de Ciencias Sociais serían:
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Optimizar o uso recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma de acordo con aquilo que consideramos. Dende todas as áreas se ve a necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia en Ciencias Sociais serían:
- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Desenvolver a autonomía persoal, o liderado na xestión de grupos de traballo e estimular a creatividade son aspectos doadamente abordables desde calquera área no traballo diario e mediante a proposta de traballo en grupos colaboradores. Ademais podemos promover o adestramento de habilidades propiamente emprendedoras no deseño de tarefas que permitan a xestión de recursos materiais e persoais.

Neste caso, os descritores a adestrar na área de Ciencias Sociais serían:

- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Optimizar o uso recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

CONCRECIÓN CURRICULAR

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS				
• b • d • e • h • i	B1.1.O establecemento de conxecturas, de predicións e a observación e experimentación como procesos básicos que favorecen a iniciación ao coñecemento científico. B1.2.Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude do contorno que os rodea, que supoña un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. B1. 3 Introdución no uso das TIC e outras fontes (directas e indirectas) para obter información, analizala, organizala, documentar o proceso mediante o uso do porfolio e a comunicación das conclusións. B1. 4 Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos.	B1.1.Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos sentimentos e sensacións como medios básicos para obter información, seleccionala, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e valorando o esforzo realizado.	CSB1.1.1.Fai conxecturas, predicións e recolle información a través da observación e experimentación iniciándose no emprego das TIC e outras fontes directas e indirectas, selecciona a información relevante e a organiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica.	• CAA • CCL • CD • CMCT
			CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	• CSIEE • CAA • CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• a • b • c • d • m	B1.5.O traballo en equipo. B1.6.Iniciación na creación e o uso de hábitos e técnicas de estudo. B1.7.Valoración do esforzo e coidado do material. B1.8.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.	B1.2. Traballar en equipo e adoptar un comportamento de respecto e tolerancia ante as achegas alleas.	CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario, valorando o esforzo e o coidado do material.	• CSC • CAA
		B1.3.Empregar os mapas mentais como unha técnica básica de estudo.	CSB1.3.1.Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo.	• CAA
• o	B1.9.Utilización da terminoloxía propia da área.	B1.4.Coñecer e iniciarse no emprego da terminoloxía propia da área.	CSB1.4.1.Identifica a terminoloxía propia da área.	• CCL • CSC • CMCT
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA				
• h • j • o	B2.1. A contorna física: observacións das características principais.	B2.1.Identificar os elementos rincipais da contorna partindo do máis próximo a través da observación e uso das TIC.	CSB2.1.1.Elabora e recolle nformación sobre aspectos da súa contorna natural, empregando imaxes, debuxos e outras fontes incluídas as TIC.	• CD • CAA • CMCT
			CSB2.1.2 Describe os elementos básicos da súa contorna máis próxima.	• CMCT • CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• a • g • h • o	B2.2. O aire e a auga. Estudo das súas características e propiedades mediante a observación, experimentación a través dos sentidos e a formulación de conxecturas. A importancia para a vida e consumos responsables.	B2.2. Recoñecer as características básicas do aire e a auga observadas e experimentadas a través dos sentidos.	CSB2.2.1.Describe as características principais do aire e da auga.	• CMCT • CCL • CAA
		B2.3. Recoñecer e valorar a importancia que a auga e o aire teñen para a vida e reflexionar sobre a importancia que o uso responsable ten na súa contorna máis próxima.	CSB2.3.1.Explica, de forma sinxela, a importancia que o uso responsable destes elementos ten na súa contorna máis próxima.	• CMCT • CSC • CCL
• g • h • i • o	B2.3. O tempo atmosférico. Observación e medicións sinxelas dos fenómenos atmosféricos que teñen lugar no espazo próximo e a súa simboloxía. Comprobación observado o tempo nos diferentes medios de comunicación: prensa, prensa dixital,..	B2.4.Coñecer os fenómenos atmosféricos, a través das sensacións corporais, e describir os que xorden con máis frecuencia na súa contorna identificándoos nun mapa do tempo da prensa en papel ou dixital.	CSB2.4.1. Cita os fenómenos atmosféricos máis habituais no seu espazo próximo e interpreta a simboloxía básica nun mapa do tempo da prensa en papel ou dixital.	• CMCT • CD • CCL
		B2.5.Realizar medicións sinxelas de datos con aparellos cotiás e facer pequenos rexistros do tempo atmosférico a nivel local. Comprobación co tempo dos xornais.	CSB2.5.1.Realiza observacións, sinxelas recollidas de datos, rexistros e comprobación sobre o tempo atmosférico local.	• CMCT • CAA
• h • g • e	B2.4.Os elementos do ceo, as súas características e o seu movemento como indicador do paso do tempo. Experimentación do paso do tempo observando o movemento do Sol e da Lúa e asocialo ás diferentes	B2.6.Identificar os elementos que aparecen no ceo e coñecer a importancia que o Sol ten para a vida.	CSB2.6.1.Nomea os elementos presentes no ceo e explica a importancia que o Sol ten para a vida.	• CMCT • CCL

	partes do día e a noite.	B2.7.Coñecer a importancia que o movemento dos elementos do ceo teñen como indicador do paso do tempo: o día, a noite e as partes do día.	CSB2.7.1.Relaciona o movemento dos elementos do ceo co cambio do día á noite e o paso do tempo ao longo do día: mañá, tarde e noite.	• CMCT • CAA
• a • h • o	B2.5.Observación, a través dos sentidos, da paisaxe que nos rodea. Elementos naturais e humanos da contorna. A importancia do coidado da natureza.	B2.8. Diferenciar entre os elementos naturais e os producidos pola man do home existentes na contorna próxima poñendo exemplos.	CSB2.8.1.Diferencia entre elementos da paisaxe natural e a construída polo home e identifica algunha das accións humanas máis destacadas da contorna próxima.	• CMCT • CAA
		B2.9. Valorar a importancia que ten para a vida dos seres vivos o coidado dos elementos da paisaxe máis próxima.	SB2.9.1.Identifica algunha medida para a conservación da natureza máis próxima	• CMCT • CSC
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE				
• a • c • h	B3.1.Investigamos sobre as relacións de parentesco e roles familiares.	B3.1.Recoñecer as relacións simples de parentesco familiar e os seus roles identificándose, situándose e valorando á pertenza a unha familia con características propias así como contribuíndo á repartición equitativa das tarefas domésticas entre os seus membros.	CSB3.1.1.Identifica as relacións de parentesco, discrimina os roles familiares e contribúe ao reparto equitativo das tarefas domésticas entre os membros da familia.	• CMCT • CSC • CAA
• a • h	B3.2. A escola: organización escolar, os membros e os seus roles, espazos físicos e recursos.	B3.2.Coñecer e respectar todos os elementos que conforman a escola e as súas funcións.	CSB3.2.1.Identifica os membros da comunidade escolar, describe as tarefas que desenvolven e respéctanas.	• • CMCT • CSC • CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• a • h	B3.3.Os deberes e dereitos das persoas. A asemblea de clase como momento para a reflexión, o diálogo, a escoita activa e a resolución pacífica de conflitos.	B3.3.Recoñecer á pertenza a certos grupos e participar neles respectando os principios básicos de convivencia.	CSB3.3.1.Respecta as normas de convivencia establecidas na familia e na escola.	• CSC
• h • e • o	B3.4. A casa e o lugar en que vivo. Estancias da casa e localización na contorna: aldea, vila, cidade. Elaboración dun esbozo da distribución da casa	B3.4. Identificar as partes da casa e o uso que se fai nelas e diferenciar entre os diferentes tipos de vivendas que forman a súa contorna.	CSB3.4.1. Identifica as partes da casa, represéntaas nun esbozo e coñece e explica o uso que se fai delas.	• CCL • CCEC
		B3.5. Coñecer as características básicas da contorna próxima e diferenciar os conceptos de cidade, vila, aldea.	CSB3.5.1.Explica a diferenza entre cidade, vila e aldea e sitúa a súa casa nalgunha delas.	• CCL • CMCT
• h • e	B3.5.Os medios de transporte. Clasificación e abastecemento.	B3.6.Coñecer os medios de transporte do seu ámbito, as características fundamentais e clasificalos segundo a súa función e uso.	CSB3.6.1.Clasifica os diferentes medios de transporte da contorna segundo os seus usos, funcións e características.	• CMCT • CAA
• h • n	B3.6.Educación viaria. Camiñando pola rúa.	B3.7.Observar e discriminar diferentes elementos viarios que deberá recoñecer un peón ou peoa para unha circulación óptima pola rúa.	CSB3.8.1.Cita e valora algunha das festas propias do outono, do inverno, da primavera e do verán que se celebran no contorno escolar e contribúe á súa conservación.	• CCEC • CSC • CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• j • h • o	B3.7.Manifestacións culturais do contorno.	B3.8.Coñecer algunha das grandes manifestacións culturais que se celebran na escola valorando a súa diversidade e contribuíndo á súa conservación.	CSB3.8.1.Cita e valora algunha das festas propias do outono, do inverno, da primavera e do verán que se celebran no contorno escolar e contribúe á súa conservación.	• CCEC • CSC • CCL

METODOLOXÍA (aplicada durante o 1º e 2º trimestre)

Desenvolveremos propostas didácticas integradas, activas, contextualizadas, cunha finalidade e funcionalidade clara, planificadas con rigor, que impliquen e posibiliten a activación da variedade de procesos cognitivos e contribúan e aseguren o desenvolvemento de todas as competencias ao longo de toda a etapa. As propostas de traballo deben xurdir dun problema, acontecemento ou inquedanza, que supoñan un proceso de investigación e acción que garanta a participación activa do alumnado, a experimentación e a funcionalidade das aprendizaxes e que lle permita organizar o seu pensamento, a reflexión crítica e facilite o proceso de autorregulación das aprendizaxes. O traballo por proxectos, os estudos de casos, a aprendizaxe baseada en problemas, as experiencias de aprendizaxe por servizo, as prácticas de aprendizaxe colaborativa, as prácticas de ensinanza e aprendizaxe baseadas no pensamento crítico e creativo e as experiencais en comunidades de aprendizaxe serían propostas que responderían a ese perfil.

É fundamental na área de Ciencias Sociais o aproveitamento dos recursos propios da contorna, non soamente físicos, senón tamén humanos. Neste sentido, consideraranse as diferenzas interculturais como un aspecto enriquecedor que achega posibilidades de aprendizaxe.

A planificación e o desenvolvemento destas propostas levan asociada a utilización de diversos instrumentos de avaliación: diarios, debates, probas específicas etc. que evidencian os distintos graos de execución das aprendizaxes.

Para a construción e a consolidación das aprendizaxes partirase, en todo momento, dos coñecementos previos do alumnado, do contexto máis próximo e do seu nivel evolutivo, cognitivo e emocional. Este proceso implica a secuenciación dos contidos partindo do que eles xa coñecen para así avanzar e ir de aprendizaxes máis simples cara outros máis complexos.

O alumnado debe ser o protagonista das súas aprendizaxes, a construción das aprendizaxes é persoal e, polo tanto, moi diversa polo que se presentarán propostas de traballo individual e de equipo que posibilitan a resolución conxunta das tarefas e favorezan a inclusión do alumnado.

4.5 ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar, interpretar e expresar con claridade elementos e razoamentos matemáticos para enfrontarse a aquelas situacións cotiás que os precisan. Así mesmo, esta competencia ofrece a posibilidade de empregar o razoamento lóxico, analizar e axuizar a partir de conflitos, resolución de problemas e xuízos morais, os problemas sociais e históricos.

Os descritores que podemos traballar serán:
• Interactuar co ámbito natural de xeito respectuoso.
• Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
• Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
• Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
• Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
• Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
• Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
• Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para o bo desenvolvemento desta competencia nesta área, será decisivo o fomento da lectura a través de libros e de fragmentos escollidos para comentar na aula, con dúas finalidades: mellorar a comprensión lectora e a adquisición de destrezas para a expresión escrita e adquirir identidade sobre o que significa unha sociedade cívica para favorecer o coñecemento dos valores, os dereitos e os deberes destacados nos dereitos humanos... Dende esta área, trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas, tanto oral coma escrita; por iso, procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.

Os descritores que podemos utilizar serán:
• Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
• Comprender o sentido dos textos escritos.
• Gozar coa lectura.
• Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
• Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
• Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
• Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.

• Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Desenvolver a competencia dixital desde esta área axudaranos a manexar ferramentas que posibiliten o acceso ao coñecemento e á vez nos ensinen o seu uso responsable. A devandita competencia favorecerá dous tipos de traballo: autónomo e participativo, mediante os que se fomentará a identidade persoal e a relación interpersoal, respectivamente, desde unhas bases sólidas nas que poidan empezar a xerar os seus propios criterios sobre situacións reais da sociedade na que viven.

Na área de Valores Sociais e Cívicos podemos adestrar os seguintes descritores:
- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través desta competencia e desde esta área, posibilítase a adquisición de pautas sociais e cívicas persoais, interpersoais e interculturais para participar dunha forma eficaz e construtiva en sociedades cada vez máis diversificadas.

Os descritores que podemos adestrar nesta competencia son:
- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e do cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Valores Sociais e Cívicos pídenos que se facilite a construción da identidade individual e se potencien as relacións interpersoais para favorecer a convivencia de acordo a valores cívicos socialmente recoñecidos, polo que esta competencia fomentará todos aqueles aspectos que lle axuden ao alumnado a formarse como persoas e cidadáns participativos na mellora e no desenvolvemento dunha sociedade democrática.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciamos a continuación:
- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.

• Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
• Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender favorece a forma en que o proceso de ensino-aprendizaxe se vai consolidando no alumnado. As metodoloxías empregadas nesta área estarán relacionadas co traballo de investigación, de forma que a participación e a implicación do alumnado sexa real, así como o recoñecemento e a aceptación das normas sociais e de convivencia.
Nesta área insistirase na relación entre o progreso persoal e o académico xa que iso supoñerá unha das bases para que se inicien na construción do seu propio proxecto persoal de vida.

Os descritores que poderiamos utilizar para adestrar esta competencia serían:
• Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
• Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
• Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
• Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,…
• Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
• Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
• Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
• Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

O sentido de iniciativa e espírito emprendedor beneficiará o alumnado, xa que se iniciará no autocoñecemento a distintos niveis para poder desenvolver diferentes habilidades que o leven a tomar iniciativas emprendedoras que faciliten a asunción da complexa convivencia social propiciando valores de interdependencia positiva, cooperación de acordo cos valores, os dereitos e os deberes da sociedade na que se desenvolven.

Neste caso, os descritores que se poderían adestrar serían:
• Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
• Ser constante no traballo superando as dificultades.
• Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
• Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
• Priorizar a consecución de obxectivos do grupo sobre intereses persoais.
• Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
• Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
• Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

CONCRECIÓN CURRICULAR

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA				
• m	B1.1. O autocoñecemento. A toma de conciencia dun mesmo/a. A autopercepción positiva das calidades persoais. A descrición física.	B1.1. Crear unha imaxe positiva dun mesmo/a valorando positivamente as súas características físicas e calidades, expresándoa mediante a linguaxe oral e representacións.	VSCB1.1.1. Expresa a percepción da súa propia identidade.	• CSC
			VSCB1.1.2.Expresa oralmente a súa autodescrición.	• CSC • CCL
			VSCB1.1.3. Manifesta verbalmente unha visión positiva das súas características físicas e calidades persoais.	• CSC • CCL
• a • m	B1.2. As emocións. Identificación e expresión. O vocabulario das emocións. Os estados de ánimo.	B1.2.Tomar conciencia das emocións, recoñecendo os signos físicos que as poden acompañar.	VSCB1.2.1. Identifica e comunica as súas emocións.	• CSC • CSIEE
			VSCB1.2.2.Describe oralmente os signos físicos que acompañan as diferentes emocións	• CSC • CCL
			VSCB1.2.3.Dramatiza diferentes estados de ánimo.	• CCL • CCEC
• m	B1.3. A autorregulación das condutas cotiás. O control dos impulsos. A relaxación.	B1.3. Autorregular as condutas cotiás e adquirir algunha estratexia de control dos impulsos.	VSCB1.3.1.Participa na práctica de técnicas de relaxación.	• CSC • CSIEE
			VSCB1.3.2.Emprega algunhas estratexias que lle axudan a sentirse mellor.	• CSC • CSIEE
			VSCB1. 3.3. Interpreta o contorno e desenvólvese nel con autonomía.	• CSC • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• b	B1.4. A responsabilidade. A realización responsable das tarefas. As consecuencias das accións. A motivación extrínseca.	B1.4. Desenvolver actitudes para actuar con motivación e responsabilidade.	VSCB1.4.1.Realiza as tarefas seguindo as pautas acordadas.	• CSIEE
			VSCB1.4.2. Analiza e manifesta verbalmente qué e cómo aprendeu.	• CSC • CSIEE • CAA
BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS				
• m	B2.1. Habilidades de comunicación: A importancia de pensar o que se vai expresar. Compoñentes da comunicación non verbal: postura, xestos, expresión facial.	B2.1. Expresar opinións, emocións e estados de ánimo empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal	VSCB2.1.1. Imita e reproduce expresións, sentimentos e estados de ánimo coordinando a expresión verbal coa facial e corporal.	• CCL • CSC
			VSCB2.1.2. Responde preguntas relacionadas con situacións vividas e con imaxes observadas.	• CCL • CSC • CSIEE
			VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal para comunicar afectos e emocións con amabilidade.	• CCL • CSC • CSIEE
• b • e	B2.2. A conversa. A expresión clara das ideas. A escoita atenta. O respecto da quenda de palabra.	B2.2. Aprender a comunicarse expresando de forma clara as ideas, escoitando con atención e respectando a quenda de palabra.	VSCB2.2.1. Expresa axeitadamente, experiencias, ideas, pensamentos e emocións en exposicións orais.	• CCL • CSC • CSIEE
			VSCB2.2.2. Escoita, entende e dá sentido ás ideas que expoñen outras persoas durante o traballo en equipo	• CCL • CSC • CSIEE
			VSCB2.2.3. Conversa sobre un tema proposto e respecta a quenda de palabra.	• CCL • CSC
• m	B2.3. O respecto e a valoración dos e das	B2.3.Comprender a outras persoas, detectar e expresar as	VSCB2.3.1. Describe oralmente as características de diferentes persoas.	• CSC • CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	demais. A empatía.	súas características e identificar as súas emocións.	VSCB2.3.2. Recoñece e explica emocións e estados de ánimo das demais persoas.	• CCL • CSC
			VSCB2.3.3. Identifica e comunica as emocións dos e das personaxes en fotografías, pinturas ou películas.	• CCL • CSC • CSIEE
			VSCB2.3.4. Dramatiza feitos observados, reflectindo os sentimentos e estados de ánimo dos e das protagonistas.	• CSC • CCEC
• e • m	B2.4. O respecto e a valoración. A comprensión dos e das demais. A detección das calidades doutras persoas. O descubrimento e a comprensión das diferenzas.	B2.4. Descubrir e comprender as diferenzas entre as persoas, realizar valoracións positivas das súas calidades e facer cumprimentos.	VSCB2.4.1. Representa e dramatiza diferentes formas de vida.	• CSC • CCEC
			VSCB2.4.2. Identifica necesidades dos seus compañeiros e compañeiras, resalta as súas calidades e emite cumprimentos.	• CCL • CSC
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
• m	B3.1. As habilidades sociais. A detección das propias necesidades. A boa disposición para recibir e dar axuda. A participación en actividades lúdicas grupais. O gozo da amizade.	B3.1. Participar en actividades grupais e de equipo, tendo en conta as propias necesidades e amosando unha boa disposición para recibir e dar axuda.	VSCB3.1.1. Desenvolve actitudes de colaboración en situacións informais de interacción social.	• CSC • CNIEE
			VSCB3.1.2. Pide axuda, cando a precisa, e presta axuda aos compañeiros e compañeiras.	• CSC • CNIEE
			VSCB3.1.3. Mantén boas relacións cos compañeiros e compañeiras.	• CSC
			VSCB3.1.4. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	• CSC • CNIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• c	B3.2. A resolución de conflitos. Identificación de situacións agradables e desagradables na vida cotiá. Recoñecemento dos conflitos habituais. Explicación dos conflitos cotiás.	B3.2.Recoñecer, explicar e buscar solucións sinxelas aos conflitos habituais no colexio.	VSCB3.2.1.Soluciona os problemas persoais da vida escolar coa independencia adecuada a súa idade	• CAA • CSIEE • CSC
• a • o	B3.3. As normas de convivencia. O coñecemento e o respecto das normas de convivencia na casa e na aula. A valoración das condutas cotiás en relación coas normas de convivencia. B3.4. Respecto e conservación do medio ambiente. O uso responsable dos materiais persoais e escolares.	B3.3.Valorar as condutas cotiás en relación ás normas de convivencia do colexio e realizar un uso responsable dos materiais escolares.	VSCB3.3.1. Coñece e enumera as normas de convivencia da aula.	• CSC
			VSCB3.3.2. Pon en práctica procesos e razoamentos sinxelos para valorar se determinadas condutas son acordes ás normas de convivencia escolares.	• CSC • CSIEE
			VSCB3.3.3. Fai uso adecuado do material.	• CSC
• d	B3.5.Valoración da igualdade de dereitos entre homes e mulleres na familia e na escola.	B3.4. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade de homes e mulleres.	VSCB3.4.1. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.	• CSC
			VSCB3.4.2. Colabora con persoas do outro sexo en diferentes situacións escolares.	• CSC
• n	B3.6. A educación viaria. As normas básicas de educación viaria. Sinais de tráfico para os peóns ou peoas.	B3.5. Valorar as normas de seguridade viaria.	VSCB3.5.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria.	• CSC • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			VSCB3.5.2. Recoñece e interpreta o significado dos sinais de tráfico de uso frecuente.	• CSC • CAA
			VSCB3.5.3. Explica oralmente a importancia de respectar os sinais de tráfico.	• CSC • CCL

METODOLOXÍA (aplicada durante o 1º e 2º trmestre)

A metodoloxía na aula debe fundamentarse na relación entre o progreso persoal e o académico, porque equilibrio afectivo e aprendizaxe van unidos e fortalécense mutuamente.

O ensino da área require favorecer a axuda mutua e o traballo cooperativo, co que a través da comunicación oral, o diálogo e a interacción entre o alumnado se contribuirá a desenvolver a competencia para participar activamente nun equipo, a análise e a reorganización das propias ideas, o respecto crítico a outros puntos de vista, o recoñecemento dos propios valores e limitacións, a adaptación ás necesidades colectivas e a solidariedade, a asunción de responsabilidades e o respecto ás normas acordadas.

Debe potenciar, ademais, o desenvolvemento de competencias que lles permitan aos alumnos e as alumnas considerarse valiosos e valiosas e axudar ás demais persoas, á vez que se senten recoñecidos e recoñecidas e se mostran receptivos e receptivas para recibir axuda na resolución de problemas.

Para facilitar a concreción curricular establécense tres bloques de contidos. Non obstante, deben entenderse como un conxunto e desenvolverse de forma global tendo en conta as conexións internas tanto a nivel de curso como ao longo da etapa.

As propostas metodolóxicas son decisivas para favorecer que se integren na súa vida cotiá o coñecemento de principios, valores e estratexias de regulación emocional, contribuíndo así á súa incorporación á vida adulta de maneira satisfactoria, desenvolvendo a capacidade de asumir os seus deberes e defender os seus dereitos, exercer a cidadanía activa e desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Polo tanto, necesariamente, haberá que partir das experiencias, problemas e intereses do alumnado (xa que todo o traballado nesta área ten un compoñente vivencial) para propiciar o pensamento en perspectiva e a implicación emocional. Cumprirá deseñar tarefas e/ou proxectos de traballo en contextos auténticos que permitan levar a cabo estas vivencias e que potencien que cada rapaz e cada rapaza teñan os seus tempos e os seus espazos de protagonismo e o recoñecemento da súa valía persoal e das súas contribucións aos diferentes grupos nos que desenvolven a actividade. De aí a importancia de propoñer o traballo cooperativo para a realización das tarefas, que lles permite ás alumnas e aos alumnos a análise, a expresión e a interpretación de pensamentos, sentimentos e feitos en distintos contextos sociais e culturais, así como o uso da linguaxe para regular a conduta e relacionarse cos demais.

Finalmente, mediante a toma de decisións baseadas en xuízos morais e a resolución de problemas e conflitos en colaboración, contribúese á adquisición das competencias necesarias para seguir diversos procesos de pensamento, utilizar o razoamento lóxico e analizar e axuizar criticamente os problemas sociais e históricos.

4.6 ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar elementos e razoamentos matemáticos para resolver problemas provenientes de situacións cotiás partindo do coñecemento dun mesmo, da natureza e da interacción cos outros. Así mesmo, incorpora a aplicación dalgunhas nocións, conceptos científicos e técnicos coa posibilidade real de utilizar a actividade matemática en contextos variados aos que se ten que enfrontar o propio alumno.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente na área de Lingua Galega e Literatura serán:

- Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Manexar os coñecementos sobre o funcionamento dos obxectos e aparatos para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.

Trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas no uso da linguaxe. Será unha prioridade dotar o alumnado de estratexias que favoreza unha correcta aprendizaxe e que lle asegure un manexo efectivo nas situacións cotiás e en diferentes contextos nos que se encontre.

Os descritores que utilizaremos na área de Lingua Galega e Literatura serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor.

• Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
• Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
• Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilizalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento.

Na área de Lingua Galega e Literatura adestraremos os seguintes descritores:
• Empregar distintas fontes para a busca de información.
• Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
• Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
• Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
• Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
• Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
• Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
• Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través das diferentes áreas podemos coñecer o mundo no que vivimos, o contorno que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente desde a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia na área de Lingua Galega e Literatura son:
• Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
• Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
• Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
• Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
• Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

As competencias sociais e cívicas encerran a comprensión e a aplicación de dereitos e deberes dos cidadáns nun Estado democrático. Traballar cos compañeiros, convivir, compartir coñecemento, participar na xestión do grupo, propoñer, colaborar... son aspectos desta competencia que podemos adestrar.

Os descritores que adestraremos na área de Lingua Galega e Literatura son:
• Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
• Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e na resolución de conflitos.
• Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos.

- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto polos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma de acordo con aquilo que consideramos. Dende todas as áreas se ve a necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia na área de Lingua Galega e Literatura son:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Desenvolver a autonomía persoal, o liderado na xestión de grupos de traballo e estimular a creatividade son aspectos doadamente abordables desde calquera área no traballo diario e mediante a proposta de traballo en grupos colaboradores. Ademais podemos promover o adestramento de habilidades propiamente emprendedoras no deseño de tarefas que permitan a xestión de recursos materiais e persoais.

Neste caso, os descritores a adestrar na área de Lingua Galega e Literatura son:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades cos coñecementos previos da unidade.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

CONCRECIÓN CURRICULAR

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR				
• a • e	B1.1. Comprensión de textos orais moi sinxelos procedentes da radio ou da televisión, para obter información xeral e relevante sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia infantil.	B1.1. Comprender a información xeral e relevante de textos orais moi sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	LGB1.1.1. Comprende a información xeral e relevante de textos orais moi sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	• CCL • CAA
• b • d • e • i	B1.2. Comprensión global e específica de informacións audiovisuais moi sinxelas procedentes de diferentes soportes.	B1.2. Comprender informacións audiovisuais sinxelas de carácter específico procedentes de diferentes soportes.	LGB1.2.1. Comprende informacións relevantes e específicas moi evidentes de documentos audiovisuais sinxelos que presenten imaxes e/ou sons moi redundantes co contido.	• CCL • CD • CAA • CSC
• a • b • c • e • o	B1.3. Comprensión e produción de textos orais moi sinxelos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (breves exposicións ante a clase, conversas sobre contidos de aprendizaxe e explicación sobre a organización do traballo).	B1.3. Comprender e producir textos orais sinxelos, propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e contestando se é preciso.	• CCL • CAA • CSC • CSEIEE
			LGB1.3.2. Sigue unha exposición breve da clase ou explicacións sobre a organización do traballo.	• CCL • CAA
			LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais moi breves e sinxelos ante a clase.	• CCL • CSIEE • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB1.3.4. Participa no traballo en pequeno grupo.	• CCL • CSIEE • CAA
• a • c • e • o	B1.4. Actitude de escoita adecuada nas diferentes situacións comunicativas cotiás (conversas e exposicións orais) e respecto polas opinións de quen fala, sen interrupcións inadecuadas.	B1.4. Manter unha adecuada actitude de escoita, ante situacións comunicativas cotiás, respectando as intervencións dos e das demais.	LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais, en conversas e exposicións, sen interromper.	• CCL • CSC
			LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala, en situacións comunicativas cotiás.	• CCL • CSC
• a • c • d • e • o	B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas da aula (peticións, anuncios, ordes, explicacións sinxelas, avisos, instrucións, conversas ou pequenas narracións), con respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, mantemento do tema, mostra de interese, mirar a quen fala e actitude receptiva de escoita).	B1.5. Participar nas diversas situacións de interacción oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	• CCL • CSC • CAA
			LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais.	• CCL • CSC • CCEC
			LG1.5.3. Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación dentro da aula e valora o seu uso fóra dela.	• CCL • CSC • CCEC
			LGB1.5.4. Mira a quen fala nun intercambio comunicativo oral.	• CCL • CSC • CCEC
			LGB1.5.5. Mantén o tema nun intercambio comunicativo oral, mostra interese e unha actitude	• CCL • CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			receptiva de escoita.	• CCEC
			LGB1.5.6. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	• CCL • CSC • CCEC • CAA
• a • b • e	B1.6. Uso de fórmulas sinxelas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	B1.6. Usar fórmulas sinxelas de tratamento adecuadas nos intercambios comunicativos máis habituais.	LGB1.6.1. Usa fórmulas sinxelas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	• CCL • CAA
• b • d • e • o	B1.7. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	B1.7. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en pequeno grupo.	LGB1.7.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en pequeno grupo.	• CCL • CAA • CSIEE
• E • o	B1.8. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	B1.8. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	LGB1.8.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo e propia da lingua galega.	• CCL • CAA • CCEC • CSIEE
• a • d • e • o	B1.9. Recoñecemento de usos de linguaxe discriminatoria coas diferenzas.	B1.9. Recoñecer usos de linguaxe discriminatoria coas diferenzas.	LGB1.9.1. Identifica o uso da linguaxe discriminatoria e sexista evidente.	• CCL • CSC
			LGB1.9.2. Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas, en especial as referentes ao xénero, ás razas e ás etnias.	• CCL • CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• a • d • e	B1.10.Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	B1.10. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral.	LGB1.10.1. Identifica a lingua galega oral con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación...	• CCL • CCEC
			LGB1.10.2. Recoñece a posibilidade de uso da lingua galega en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	• CCL • CCEC • CSC
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER				
• b • e • l • j • o	B2.1. Comprensión de informacións concretas en textos de uso cotián como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas. B2.2. Comprensión de información xeral sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado en textos breves e sinxelos procedentes dos medios de comunicación social, especialmente a noticia. B2.3. Localización de información en textos para aprender vinculados á experiencia, tanto en textos producidos con finalidade didáctica como nos de uso cotián (folletos, descricións, instrucións e explicacións).	B2.1. Comprender a información explícita en textos sinxelos de uso cotián ou procedentes dos medios de comunicación.	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos sinxelos, sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado, procedentes dos medios de comunicación social.	• CCL • CD • CSC
			LGB2.1.2. Comprende informacións concretas en textos sinxelos, propios de situacións cotiás, como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas.	• CCL
			LGB2.1.3. Localiza información en textos breves e sinxelos vinculados á experiencia, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos, descricións, instrucións e explicacións).	• CCL • CAA • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• b • e	B2.4. Interpretación da información das ilustracións.	B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de ilustracións.	LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de ilustracións.	• CCL • CAA • CSC • CSIEE • CMCT
• a • b • e	B2.5. Lectura guiada de textos sinxelos adecuados aos intereses infantís para chegar progresivamente á expresividade e autonomía lectoras.	B2.3. Ler, de forma guiada, textos sinxelos adecuados aos seus intereses para chegar progresivamente á expresividade e autonomía lectoras.	LGB2.3.1. Descodifica de forma axeitada na lectura de textos moi sinxelos.	• CCL • CAA
			LGB2.3.2. Le textos sinxelos en voz alta, acadando progresivamente a velocidade axeitada.	• CCL
• a • b • e • i	B2.6. Introdución ao uso xeral da biblioteca de aula, como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos.	B2.4. Usar a biblioteca de aula, respectando as normas básicas de funcionamento.	LGB2.4.1. Utiliza a biblioteca de aula, respectando as normas básicas e máis sinxelas do seu funcionamento.	• CCL • CAA • CSC
			LGB2.4.2. Valora a utilidade da biblioteca de aula e manipula os libros con coidado, devolvéndoos ao seu sitio logo de lelos.	• CCL • CAA • CSC
• a • b • e	B2.7. Iniciación á creación da biblioteca persoal.	B2.5. Ter interese por ter unha biblioteca propia.	LGB2.5.1. Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros.	• CCL • CAA • CSC
• a • b • e	B2.8. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias e de regulación da convivencia.	B2.6. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	LGB2.6.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	• CCL • CAA • CSC • CCEC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• a • b • e • m	B2.9. Adquisición progresiva da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais.	B2.7. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.7.1. Selecciona textos do seu interese con certa autonomía, en función dos seus gustos e preferencias e explica dun xeito moi sinxelo, as súas preferencias lectoras.	• CCL
			LGB2.7.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	• CCL • CSC • CAA • CSIEE
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR				
• a • b • e	B3.1. Produción e reescritura de textos moi sinxelos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos. B3.2. Composición de textos moi sinxelos propios dos medios de comunicación social e/ou dos seus elementos (novas, titulares, pés de foto…) sobre acontecementos próximos á experiencia do alumnado en soportes habituais no ámbito escolar. B3.3. Composición de textos moi sinxelos relacionados coa escola para organizar e comunicar información (listaxes, descricións, explicacións elementais). B3.4. Respecto polas convencións xerais da escrita: uso das maiúsculas e do punto.	B3.1. Producir e reescribir textos sinxelos relativos a situacións cotiás infantís, aqueles propios dos medios de comunicación ou os relacionados coa escola, respectando as convencións elementais da escrita.	LGB3.1.1. Produce e reescribe textos moi sinxelos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos.	• CCL • CSIEE • CAA
			LGB3.1.2. Elabora pequenos textos con certa coherencia e de xeito creativo.	• CCL • CAA • CSIEE
			LGB3.1.3. Usa o punto nos seus escritos.	• CCL
			LGB3.1.4. Interésase por aplicar as regras ortográficas, con especial atención ao uso das maiúsculas.	• CCL • CSC • CCEC
			LGB3.1.5. Compón pequenos textos propios dos medios de comunicación social e/ou dos	• CCL • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			seus elementos (novas sinxelas e breves, titulares, pés de foto…) sobre acontecementos próximos á súa experiencia.	• CSIEE
			LGB3.1.6. Compón textos relacionados coa escola: listaxes,descricións e explicacións elementais.	• CCL • CAA • CSIEE
• a • b • e	B3.5. Utilización de xeito guiado de estratexias para a produción de textos, respondendo as preguntas de *para quen*, e *que* escribir, recoñecendo o tipo de texto (nota, aviso, conto).	B3.2. Utilizar de xeito guiado estratexias para a produción de textos, respondendo as preguntas de *para quen*, e *que* escribir, recoñecendo o tipo de texto (nota, aviso, conto).	LGB3.2.1. Utiliza de xeito guiado estratexias para a produción de textos, respondendo as preguntas de *para quen*, e *que* escribir, recoñecendo o tipo de texto (nota, aviso, conto).	• CCL • CAA
• a • b • e • j • o	B3.6. Creación de textos moi sinxelos con intención informativa utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	B3.3. Elaborar textos moi sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal.	LGB3.3.1. Elabora textos moi sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	• CCL • CSC • CCEC • CAA • CSIEE
• b • e • i • j	B3.8. Utilización de elementos gráficos sinxelos, como a ilustración, para facilitar a comprensión.	B3.5. Utilizar recursos gráficos, como a ilustración, que faciliten a comprensión dos textos.	LGB3.5.1. Ilustra creativamente os seus escritos con imaxes redundantes co seu contido.	• CCL • CD • CSIEE
• a • b • e	B3.9. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. B3.10. Interese polos textos escritos como medio de aprendizaxe e como	B3.6. Interesarse pola presentación dos traballos escritos e valorar a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión	LGB3.6.1. Interésase pola presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: disposición no papel, limpeza e	• CCL • CD • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• i	medio de comunicación de experiencias, de regulación da convivencia e de expresión creativa.	creativa.	calidade caligráfica.	
			LGB3.6.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	• CCL • CSC
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
• e	B4.1. Inicio na identificación implícita e uso dalgúns termos lingüísticos elementais: denominación dos textos traballados; palabra e sílaba, nome propio. B4.2. Observación das variacións morfolóxicas (de singular e plural, feminino e masculino) en textos.	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical moi básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.1. Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes, de forma xeral, palabras e sílabas	• CCL • CAA
			LGB4.1.2. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra.	• CCL • CAA
			LGB4.1.3. Identifica os nomes propios a partir de palabras dadas, frases ou textos.	• CCL • CAA
			LGB4.1.4. Sinala o xénero e número de palabras dadas.	• CCL • CAA
• b • e	B4.3. Iniciación ao coñecemento das normas ortográficas máis sinxelas.	B4.2. Coñecer, de forma xeral, as normas ortográficas máis sinxelas.	LGB4.2.1. Coñece, de forma xeral, as normas ortográficas máis sinxelas e aprecia o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	• CCL • CSC • CCEC
• e	B4.4. Recoñecemento da relación entre son e grafía no sistema lingüístico galego. B4.5. Identificación da palabra como instrumento para a segmentación da escritura.	B4.3. Recoñecer a relación entre son e grafía así como as palabras como instrumento para a segmentación da escritura.	LGB4.3.1. Recoñece a relación entre son e grafía.	• CCL • CAA
			LGB4.3.2. Separa as palabras que conforman un enunciado.	• CCL • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• e • o	B4.6. Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.4. Comparar aspectos moi básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LGB4.4.1. Compara aspectos moi elementais e evidentes (gráficos, fonéticos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	• CCL • CAA
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
• b • d • e • o	B5.1. Recreación e reescritura moi sinxela, usando modelos, de diversos textos literarios (narrativos ou poéticos): breves contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte. B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	B5.1. Recrear e reescribir de xeito moi sinxelo diversos textos literarios, usando modelos.	LGB5.1.1. Recrea e reescribe de xeito moi sinxelo diversos textos literarios: breves contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte; usando modelos.	• CCL • CAA • CCEC
			LGB5.1.2. Valora textos breves e sinxelos da literatura galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	• CCL • CCEC
• b • d • e • i	B5.3. Lectura guiada de textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.	B5.2. Ler, de forma guiada, textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.	LGB5.2.1. Le, de forma guiada, textos en silencio, adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á autonomía lectora.	• CCL • CCEC • CD
			LGB5.2.2. Le, de forma guiada e en voz alta, textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade lectora.	• CCL • CCEC • CD
• b • e	B5.4. Recreación e composición de breves relatos para comunicar	B5.3. Recrear e compoñer breves relatos a partir de	LGB5.3.1. Recrea e compón breves relatos, a partir de	• CCL • CCEC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• o	sentimentos e experiencias persoais.	modelos sinxelos.	modelos sinxelos, para comunicar sentimentos e experiencias persoais.	• CSC
• a • d • e • o	B5.5. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	B5.4. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	LGB5.4.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	• CCL • CSC • CCEC
• a • d • e • o	B5.6. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. B5.7. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.	B5.5. Amosar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais.	LGB5.5.1. Amosa curiosidade por coñecer outros costumes, respectando e valorando a diversidade cultural.	• CCL • CCEC

METODOLOXÍA (aplicada no 1º e 2º trimestre)

Os alumnos/as han de iniciarse na utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade. Necesitamos dotar ao alumnado de ferramentas para que poidan desenvolverse en múltiples contextos, dominando a lingua oral e escrita de forma funcional.

Debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que hai que seguir desenvolvendo. Estas fortalezas axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas desde a teoría das intelixencias múltiples como posibilidade para que todo o alumnado chegue a comprender aqueles contidos que necesita adquirir para alcanzar os obxectivos de aprendizaxe que pretendemos.

Nesta área, os alumnos iníciasnse no desenvolvemento das habilidades da linguaxe; por iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como unha forma de adestrar a capacidade empática de poñerse no lugar doutras persoas e saber expresar en función do contexto e a intención comunicativa o que pode suceder en situacións reais e cotiás.

Os contidos da área de Lingua Galega e Literatura están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a contextos reais**,** polo que será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e aplicalo a proxectos reais próximos ao alumnado.

5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS (empregrados durante a educación presencial)

Os recursos empregados poden favorecer a consecución dos obxectivos marcados. O nivel de dotación de recursos pode representar un factor determinante no proceso educativo, aumentando ou diminuíndo as posibilidades de éxito na consecución das metas.
Dentro dos recursos que se van usar no desenvolvemento e aplicación desta proposta destacan:

a) Recursos materiais.
Podemos empregar distintos materiais empezando polos obxectos da vida cotiá e familiar tanto convencionais coma non convencionais.

- Obxectos do contorno: produtos naturais, elementos da vida cotiá, material de refugallo.

- Materiais elaborados: material funxible, láminas, fotografías, xogos didácticos, instrumentos específicos de cada área,…
- Recursos impresos: libros do alumno, libros de consulta, revistas, xornais, folletos, fichas de traballo,…
- Material audiovisual: reprodutor de CDs, CDs, ilustracións, gravacións.
- Material informático: ordenador, proxector, programas multimedia educativos, recursos web.
- Recursos do profesor: guías didácticas, cadernos de actividades, libros de actividades de apoio e de ampliación.

b) Recursos humanos: mestres titores, outros mestres (especialistas, mestra de P.T., mestra de A.L.), centro (Equipo Directivo, Departamento de Orientación, Equipos Docentes), pais/nais, familias, concello e diferentes colectivos de asociacións culturais e deportivas da comarca.

6. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Aplicados na primeira e segunda avaliación

A avaliación terá un carácter formativo e permitirá incorporar medidas de ampliación, enriquecemento e reforzo. Avaliaremos os procesos de ensino-aprendizaxe e a práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos de nivel e das áreas e co desenvolvemento das competencias clave.
A avaliación será continua e global tendo en conta o progreso do alumnado no conxunto das áreas.
Estableceranse as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.
No contexto do proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno/a non sexa o adecuado, estableceremos medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adqusición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.
Os resultados da avaliación expresaranse nos termos de insuficiente (IN) para as cualificacións negativas, suficiente (SU), ben (BE), notable (NT) ou sobresaliente (SB) para as cualificacións positivas. A estes termos engadiráselles unha cualificación numérica, sen empregar decimais, nunha escala de un a dez, coas seguintes correspondencias:

Insuficiente: 1, 2, 3 ou 4.
Suficiente: 5.
Ben: 6.
Notable: 7 ou 8.
Sobresaliente: 9 ou 10.

Os procedementos e instrumentos de avaliación fan referencia ao conxunto de estratexias, a técnicas de obtención de información para guiar o proceso de avaliación do alumnado. Entre outras podemos citar:

- A observación sistemática. Rexistro anecdótico.
- Análise das producións dos/as alumnos/as. Cadernos, resumos, fichas, textos escritos ou producións orais.
- Intercambios orais co alumnado mediante entrevistas individuais, diálogos, postas en común ou debates.
- Outras probas. Obxectivas, resolución de exercicios.
- Valoración da capacidade, interese, actitude, sociabilidade e corrección no trato.

Para a avaliación do alumnado os criterios, instrumentos e porcentaxes que se aplicarán son os que aparecen detallados a continuación:

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Linguas Galega e Castelán	Traballo diario	- Libro do alumno. - Fichas. - Rematar no tempo establecido. - Exposicións orais. - Composicións escritas. - …	50%
	Actitude persoal.	- Respecto aos demais. - Atención e concentración. - Esforzo e interese. - Participación activa. - Coidado do material. - Cumpre as normas.	20%
	Probas	- Orais. - Outras probas.	30%

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Matemáticas	Traballo diario	- Libro do alumno. - Fichas. - Rematar no tempo establecido. - Exposicións orais. - Actividades escritas.	50%
	Actitude persoal.	- Respecto aos demais. - Atención e concentración. - Esforzo e interese. - Participación activa. - Coidado do material. - Cumpre as normas	20%
	Probas	- Orais. - Escritas - Cálculo mental.	30%

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Ciencias da Natureza	Traballo diario	- Caderno do alumno. - Fichas. - Traballos de investigación. - Rematar a tarefa no tempo establecido. - Exposicións orais. - Traballos de investigación	50%
	Actitude persoal.	- Respecto aos demais. - Atención e concentración. - Esforzo e interese. - Participación activa. - Coidado do material. - Cumpre as normas.	20%
	Probas	- Orais. - Outras…	30%

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Ciencias Sociais	Traballo diario	- Caderno do alumno. - Fichas. - Traballos de investigación. - Rematar a tarefa no tempo establecido. - Exposicións orais. - Traballos de investigación	50%
	Actitude persoal.	- Respecto aos demais. - Atención e concentración. - Esforzo e interese. - Participación activa. - Coidado do material. - Cumpre as normas.	20%
	Probas	- Orais. - Outras…	30%

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Valores Sociais e Cívicos	Traballo diario	- Fichas. - Traballos de investigación. - Rematar a tarefa no tempo establecido. - Exposicións orais. - Traballos de investigación	60%
	Actitude persoal.	- Respecto aos demais. - Atención e concentración. - Esforzo e interese. - Participación activa. - Coidado do material. - Cumpre as normas.	40%

	Probas	- Orais. - Outras…	----

6 BIS. ACTUALIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN COMO RESULTADO DA SUSPENSIÓN DAS CLASES PRESENCIAIS.

1.Avaliación e cualificación	
Avaliación	Procedementos: Na primeira e segunda avaliación son os expresados no punto 6 da programación. Na terceira avaliación valoraremos o esforzo do alumno para a execución das tarefas enviadas telemáticamente.
	Instrumentos: Na primeira e segunda avaliación son os expresados no punto 6 da programación. Na terceira avaliación recolleremos información do traballo telemático realizado a través de cuestionarios ás familias e autoavaliación ao alumnado por correo electrónico.
Cualificación final	Para obter a nota final, sumaremos o 40% da nota do primeiro trimestre e o 60% da nota do segundo trimestre. Á nota anterior sumarémoslle un valor comprendido entre 0 e 1 punto, que será a cualificación dos cuestionarios.

7. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

Para avaliar a nosa programación docente e establecer estratexias de melloa da mesma cubriremos o seguinte cadro de rexistro:

ASPECTOS A VALIAR	A DESTACAR…	A MELLORAR…	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Adquisición estándares de aprendizaxe			
Manexo dos contidos na unidade			
Realización de tarefas			
Recursos			
Atención á diversidade			

8. MÍNIMOS ESIXIBLES

E ESTABLÉCENSE OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS IMPRESCINDIBLES PARA A AVAL. FINAL

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

- LCB1.1.1. Expresa de forma global sentimentos, vivencias e emocións propias.
- LCB1.1.2. Aplica as normas socio- comunicativas: escoita e respecta a quenda de palabras.
- LCB1.3.1. Participa activamente en diversas situacións de comunicación:
- LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado á súa idade.

- LCB1.7.1. Canta cancións, conta e recita pequenos contos e poemas.
- LCB1.9.1. Narra situacións e experiencias persoais sinxelas.
- LCB1.9.2. Describe, de forma sinxela, persoas, animais obxectos e lugares seguindo unha orde: de arriba a abaixo; de abaixo a arriba ….
- LCB1.10.1. Usa unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas
- LCB2.1.1. Lee con pronunciación e entoación axeitada, textos sinxelos, de variada tipoloxía, breves e adaptados á súa idade.
- LCB2.4.1 Expresa o gusto pola lectura como fonte de lecer.
- LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.
- LCB3.1.1. Relaciona os códigos oral e escrito: discrimina sons nas palabras e consolida aspectos grafomotores e grafías da Lingua castelá en palabras significativas.
- LCB3.3.1. Escribe, con axuda, en diferentes soportes, textos moi sinxelos propios do ámbito escolar e social: listas, notas, normas, felicitacións, instrucións, contos, anécdotas…
- LCB3.3.2. Presenta os seus escritos con limpeza, evitando riscos.
- LCB4.3.1. Utiliza de forma correcta os signos de puntuación e as normas ortográficas propias do nivel e as aplica á escritura de textos significativos sinxelos e seguindo modelos.
- LCB4.4.1. Forma e ordena correctamente oracións simples para compoñer textos sinxelos.
- LCB5.1.1. Identifica sinxelos textos propios da literatura infantil: contos, poesías, cómics, adiviñas…
- LCB5.3.1. Utiliza de xeito guiado a biblioteca de aula como fonte de información e lecer.
- LCB5.5.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

MATEMÁTICAS

BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS

- 1MTB1.1.1. Comunica verbalmente de forma sinxela o proceso seguido na resolución dun problema simple de matemáticas ou en contextos da realidade.
- MTB1.2.1. Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo limpo, claro e ordenado no caderno e en calquera aspecto a traballar na área de Matemáticas.

BLOQUE 2. NÚMEROS

- MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 99
- MTB2.2.1. Utiliza os números ordinais en contextos reais.
- MTB2.2.2. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 99.
- MTB2.2.4. Ordena números enteiros e represéntaos na recta numérica.
- MTB2.3.1. Realiza cálculos numéricos básicos coa operación de suma na resolución de problemas contextualizados
- MTB2.3.2. Realiza cálculos numéricos básicos coa operación de resta (sen levadas) na resolución de problemas contextualizados.

BLOQUE 3. MEDIDA

- MTB3.1.1. Realiza medicións co palmo, o paso e o pé.
- MTB3.4.2. Le en reloxos analóxicos e dixitais a hora en punto e a media hora.

- MTB3.5.1. Coñece a función e o valor das diferentes moedas e billetes (5,10, 20 e 50 euros) do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais como figuradas.

BLOQUE 4. XEOMETRÍA

- MTB4.1.1. Describe a situación dun obxecto do espazo próximo en relación a un mesmo utilizando os conceptos de esquerda-dereita, diante-detrás, arriba-abaixo, preto-lonxe e próximo-afastado.
- MTB4.2.1. Recoñece formas rectangulares, triangulares e circulares en obxectos do contorno inmediato.
- MTB4.3.1. Resolve problemas xeométricos sinxelos que impliquen dominio dos contidos traballados.

BLOQUE 5. ESTATÍSTICA E PROBABILIDADE

- MTB5.1.1.Rexistra e interpreta datos sinxelos en representacións gráficas básicas.
- MTB5.1.2. Resolve sinxelos problemas nos que interveña a lectura de gráficos.

CIENCIAS DA NATUREZA

B1.INICIACIACIÓN A ACTIVIDADE CIENTÍFICA

- CNB1.1.1. Busca información e comunica o resultado de forma oral e escrita, de maneira limpa, clara e ordenada, en diferentes soportes.
- CNB1.1.2. Manifesta certa autonomía na observación e na planificación de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
- CNB1.1.3Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo e respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.

B2. O SER HUMANO E A SAÚDE

- CNB2.1.1. Identifica semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando a diversidade.
- CNB2.1.2. Recoñece partes do propio corpo.
- CNB2.2.2.1.Relaciona a vida saudable cunha alimentación adecuada.
- CNB2.2.2. Relaciona o exercicio físico, os hábitos de hixiene e o tempo de lecer coa propia saúde.

B3. OS SERES VIVOS

- CNB3.1.1. Explica as principais diferenzas entre plantas e animais empregando diferentes soportes.
- CNB3.1.2. Identifica e describe, con criterios elementais, animais e plantas do seu entorno.
- CNB3.1.3. Amosa condutas de respecto cara aos seres vivos.

B4. MATERIA E ENERXÍA

- CNB4.1.1. Reduce, reutiliza e recicla obxectos na escola.
- CNB4.1.2. Identifica e adopta medidas de uso responsable da auga na escola.

- B5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS
- CNB5.1.1. Coñece e nomea os oficios das persoas do seu contorno e evita estereotipos sexistas.
- CNB5.2.1 Identifica e nomea correctamente as partes dun ordenador cando traballa con el.

CIENCIAS SOCIAIS

BLOQUE 1.CONTIDOS COMÚNS.

- CSB 1.1.1 Facer conxeturas, predicións e recoller información a través da observación e a experimentación.
- CSB 1.1.2 Manifestar autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación.
- CSB 1.1.2 Manifestar autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación.

BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA.

- CSB2.1.1.Elabora e recolle información sobre aspectos da súa contorna natural, empregando imaxes, debuxos e outras fontes incluidas as TIC.
- CSB2.4.1.Nomea os fenómenos atmosféricos máis habituais no seu espazo próximo e interpreta a simboloxía básica nun mapa do tempo da prensa en papel ou dixital.
- CSB.2.7.1 Relaciona o movemento dos elementos do ceo co cambio do día á noite e o paso do tempo ao longo do día: mañá, tarde e noite.
- CSB.2.8.1 Diferencia entre elementos da paisaxe natural e a construida polo home e identifica algunha das accións humanas máis destacadas da contorna próxima.

BLOQUE 3.VIVIR EN SOCIEDADE.

- CSB3.1.1. Identifica as relacións de parentesco, discrimina os roles familiares e contribúe ao reparto equitativo das tarefas domésticas entre os membros da familia.
- CSB3.5.1.Explica a diferenza entre cidade, vila e aldea e sitúa a súa casa nalgunha delas.
- CSB3.7.1.Coñece as sinais de tráfico necesarias para camiñar pola rúa correctamente: cores dos semáforos, pasos de peóns ou peoas, etc.
- CSB3.8.1.Cita e valora algunha das festas propias do outono, do inverno, da primavera e do verán que se celebran na contorna escolar e contribúe á súa conservación.

BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO.

- CSB4.2.1.Explica oralmente unha árbore xenealóxica sinxela dos membros da súa familia.

- CSB4.3.1.Sabe o número de días que ten unha semana e os meses, nomea os meses do ano e diferencia as estacións segundo as súas características.

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

- VSCB1.4.1. Realiza as tarefas seguindo as pautas acordadas.
- VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal para comunicar afectos e emocións con amabilidade.
- VSCB2.2.3. Conversa sobre un tema proposto e respecta a quenda de palabra.
- VSCB2.4.2. Identifica necesidades dos seus compañeiros e compañeiras, resalta as súas calidades e emite cumprimentos.
- VSCB3.1.3. Mantén boas relacións cos compañeiros e compañeiras.
- VSCB3.3.3. Fai uso adecuado do material.
- VSCB3.4.1. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.
- VSCB3.5.2. Recoñece e interpreta o significado dos sinais de tráfico de uso frecuente.

LINGUA GALEGA E LITERATURA

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR

- LGB1.1.1. Comprende a información xeral e relevante de textos orais moi sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.
- LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e contestando se é preciso.
- LGB1.6.1. Usa fórmulas sinxelas de tratamento adecuado para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.
- LGB1.10.2. Recoñece a posibilidade de uso da lingua galega en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos sinxelos, sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado, procedentes dos medios de comunicación social.
- LGB2.3.2. Le textos sinxelos en voz alta, acadando progresivamente a velocidade axeitada.

BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR

- LGB3.1.1. Produce e reescribe textos moi sinxelos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos.
- LGB3.6.1. Interésase pola presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: disposición no papel, limpeza e calidade caligráfica.

BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA

- LGB4.1.3. Identifica os nomes propios a partir de palabras dadas, frases ou textos.

9. MEDIDAS DE RECUPERACIÓN PARA O ALUMNADO CON ÁREAS PENDENTES

No primeiro nivel de Educación Primaria o alumnado procede de Educación Infantil polo que non teñen materias pendentes, agás un neno que repite curso.

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A avaliación inicial será o punto de referencia para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo así como para adoptar medidas de apoio, reforzo e recuperación oportunas para cada alumno/a. Para obter esta información empregamos diferentes instrumentos como informes dos titores anteriores, cuestionarios, entrevistas individuais,...
Unha educación de calidade será a que asuma as diferenzas interindividuais e trate de convertilas nun elemento potenciador da aprendizaxe e iso e o que queremos conseguir.
Rexirémonos polo principio de normalización tratando de poñer énfase na idea de que o desenvolvemento do noso alumnado require da intervención dos demais en distintas formas.

As respostas, contempladas no Decreto 229/2011, e que nós aplicaremos son:

- Os niveis de concreción curricular de que dispón o noso sistema educativo supoñen a adaptación progresiva do currículo común para todo o alumnado.
- Solicitaremos a dotación de servizos específicos en función das necesidades educativas tan pronto como estas sexan detectadas coordinando a labor de todos os mestres que incidamos no proceso ensino – aprendizaxe e, dun xeito moi especial, coas mestras de P.T. e A.L.
- Estableceremos unha organización escolar flexible e ao servizo das necesidades detectadas: horarios e espazos flexibles, coordinación dos equipos docentes,..
- Mantemos tamén unha estreita colaboración co Departamento de Orientación que no seu Plan de Orientación Educativa recolle programas de orientación dirixidos a optimizar os procesos de aprendizaxe e a consecución das CCCC.

Partindo do principio de individualización deseñaremos actividades de reforzo e ampliación, empregando unha metodoloxía que permita diferentes ritmos de aprendizaxe.

11. EDUCACIÓN EN VALORES

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaránse en todas as disciplinas.

Fomentaremos a calidade, equidade e inclusión educativas das persoas con discapacidade, a igualdade de oportunidades e a non discriminación por discapacidade, medidadas de flexibilidade e alternativas metodolóxicas, adaptacións curriculares, accesibilidade universal, deseño para todas as persoas, atención á diversidade e todas aquelas medidas que sexan necesarias para conseguir que o alumnado con discapacidade poida acceder a unha educación de calidade en igualdade de oportunidades.

Promoveremos o desenvovemento de valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, así como a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e consideración polas vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

12. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

O noso centro inclúe dentro do seu proxecto educativo un programa de promoción da lectura, o Proxecto Lector do Centro, onde se integran actuacións destinadas ao fomento da lectura, da escritura e das habilidades no uso, no tratamento e na produción da información, en apoio das competencias clave.

Contamos cunha biblioteca escolar de centro, instrumento fundamental para o desenvolvemento do programa de promoción da lectura, como centro de referencia de recursos, da lectura, da información e da aprendizaxe e punto de encontro para o alumnado que facilita a comunicación, a creatividade, as aprendizaxes e o traballo colaborativo ademais de estimular os intercambios culturais no centro.

O alumnado de 1º curso adica 20 minutos diarios ao fomento da lectura. Dispoñemos dunha biblioteca de aula con exemplares pertencentes aos distintos xéneros aportados pola biblioteca.

Desenvolveremos a comprensión lectora. Aprenderemos a ler textos diferentes, en soportes variados, con obxectivos e formas de lectura diferentes.

Fomentaremos o hábito lector e a formación do lector literario: querer ler, disfrutar da lectura e integrar esta na vida persoal.

Leremos para aprender, saber empregar as estratexias lectoras adecuadas, as tarefas concretas de aprendizaxe, segundo as características de cada situación e de cada materia.

13. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC

As TIC son unha ferramenta ao servizo do proceso de ensino – aprendizaxe e, polo tanto, o seu éxito na incorporación á práctica docente residirá na súa integración nun modelo educativo coherente no que deben ter cabida moitos materiais didácticos e variadas formas de traballar.

As TIC non deben eliminar nin excluír outros medios materiais e recursos didácticos, a súa utilización debe ser programada nos diferentes niveis de concreción do currículo e ser un instrumento máis na aula convivindo con outros máis convencionais e tradicionais.

Aproveitaremos o seu uso para:

- Potenciar a capacidade de razoamento do alumnado, a súa motivación e o seu afán de coñecemento.
- Espertar o interese por coñecer cousas diversas e lograr que utilicen pautas axeitadas para chegar á información a través das TIC.
- Fomentar o espíritu crítico coa información obtida.
- Utilizar as posibilidades de orden como ferramenta e medio para reforzar ou adquirir coñecementos ou habilidades.
- Empregar software educativos adecuados ao nivel.
- Usar no traballo cotián o procesador de textos.

14. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

O desenvolvemento dos currículos das distintas linguas incorporan unha referencia expresa ao plurulingüismo, na medida en que a competencia en cada lingua interactúa e se enriquece co coñecemento das outras linguas e contribúe a desenvolver destrezas e capacidades que son a base da competencia en comunicación lingüística. Isto e a alusión, igualmente explícita, a actitudes interculturais de respecto a diferentes xeitos de expresarse e actuar, promove o desenvolvemento simultáneo do plurilingüismo e da interculturalidade.

Así, na educación, primaria é especialmente salientable que as aprendizaxes de lenguas establecidas no currículo desta etapa serán tratadas de xeito integrado buscando espertar a curiosidade e o interese por outras lenguas e culturas distintas da propia promovendo o respecto cara as persoas falantes destas linguas.

O equipo de Dinamización do Proxecto Lingüístico dará a coñecer as propostas de actividades a realizar no presente curso e decidiremos a nosa participación naquelas que se consideren axeitadas a este nivel educativo.

15. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

As accións a desenvolver para contribuir ao Plan de Convivencia desde o 1º nivel de E.P. son:

- Actividades para favorecer a acollida, a integración e a participación do alumnado.
- Actividades para favorecer a convivencia dentro do grupo clase (establecemento de normas de aula, traballos colaborativos, encargados de aula con reparto de funcións,…)
- Potenciación da solución pacífica de conflitos. Conmemoración do día da Paz.
- Desenvolvemento das habilidades sociais do alumnado (programa do D.O.).
- Actividades de sensibilización fronte ao acoso escolar.
- Actividades de sensibilización da comunidade educativa na igualdade de xénero.

16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O alumnado do 1º nivel de Educación Primaria participará naquelas actividades que propoña os departamentos do centro que se consideren axeitadas a este nivel.

O concello de Oleiros ofrecenos unha ampla gama de actividades culturais (coñecemento do entorno, actividades de biblioteca, colaboración con asociacións culturais diversas…) nas que estamos dispostos/as a participar.

Faremos outras visitas (museos científicos, de arte,…) sempre que teñamos financiación.